

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΑΠΟΦΑΣΗ

Προσφυγή αριθ. 22009/10

ÖÖÈ

κατά της Ελλάδας

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας στις 26 Ιουνίου 2012 σε τμήμα με την εξής σύνθεση:

Nina Vajić, *πρόεδρος,*

Peer Lorenzen,

Khanlar Hajiyev,

Mirjana Lazarova Trajkovska,

Julia Laffranque,

Λινός-Αλέξανδρος Σισιλιάνος,

Erik Møse, *δικαστές,*

και Søren Nielsen, *γραμματέας τμήματος.*

Λαμβάνοντας υπόψη την πιο πάνω αναφερόμενη προσφυγή που κατατέθηκε στις 15 Απριλίου 2010,

Λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλε η εναγόμενη κυβέρνηση και εκείνες που υποβλήθηκαν σε απάντηση,

Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι αφού ενημερώθηκε για το δικαίωμά της να συμμετάσχει στη διαδικασία (άρθρα 36 § 1 της Σύμβασης και 44 § 1 του κανονισμού), η γερμανική κυβέρνηση δεν απάντησε.

Αφού διασκέφθηκε, εκδίδει την πιο κάτω απόφαση:

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

1. Η προσφεύγουσα, κυρία **ÖÖÈ** είναι μία Γερμανίδα υπήκοος, η οποία έχει γεννηθεί το 1979 και κατοικεί στο Wiesbaden. Εκπροσωπείται ενώπιον του Δικαστηρίου από τον κύριο Γ. Κτιστάκη, δικηγόρο του συλλόγου Αθηνών.

Οι συνθήκες της υπόθεσης

2. Τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης, όπως αυτά εκτέθηκαν από τους διαδίκους, μπορούν να συνοψισθούν ως εξής.

3. Στις 15 Ιουλίου 2004, το ειρηνοδικείο του Wiesbaden στη Γερμανία αναγνώρισε ότι ο Α.Ο., Έλληνας πολίτης μουσουλμανικού θρησκευματος, ο οποίος απεβίωσε στις 6 Φεβρουαρίου 2004 στην Τουρκία, ήταν ο βιολογικός πατέρας της προσφεύγουσας (απόφαση 534 F 37/04 KI). Σύμφωνα με την ίδια απόφαση, η προσφεύγουσα είχε γεννηθεί το 1979 εκτός γάμου. Οι γονείς της νυμφεύθηκαν το 1982 και διαζεύχθηκαν το 1988.

4. Τα αδέρφια του Α.Ο. παρενέβησαν στη διαδικασία ενώπιον του ειρηνοδικείου του Wiesbaden. Σύμφωνα με τη μετάφραση στην ελληνική γλώσσα της απόφασης 534 F 37/04 KI, αυτοί «δεν εξέφρασαν, ως

παρεμβαίνοντες στη δίκη, καμία αντίρρηση κατά της αίτησης αναγνώρισης της πατρότητας».

5. Η απόφαση 534 F 37/04 ΚΙ κατέστη οριστική στις 3 Σεπτεμβρίου 2004.

6. Στις 29 Νοεμβρίου 2004, η προσφεύγουσα κατέθεσε αίτηση ενώπιον του πρωτοδικείου Ξάνθης, ζητώντας να κηρυχθεί εκτελεστή στην Ελλάδα η απόφαση 534 F 37/04 ΚΙ του ειρηνοδικείου του Wiesbaden. Το δικαστήριο έκανε δεκτή την αίτησή της στις 30 Δεκεμβρίου 2004 (απόφαση αριθ. 434/2004).

7. Τα αδέλφια του Α.Ο. δεν άσκησαν τριτανακοπή κατά αυτής της απόφασης.

8. Εν συνεχεία, η προσφεύγουσα, ως μοναδική εξ αδιαθέτου κληρονόμος του de cuius, κατέθεσε ενώπιον του πρωτοδικείου Ξάνθης αίτηση έκδοσης κληρονομητηρίου.

9. Με την απόφαση αριθ. 57/2005, το πρωτοδικείο Ξάνθης επικύρωσε το κληρονομικό δικαίωμα της προσφεύγουσας επί ολόκληρης της περιουσίας της κληρονομίας του de cuius και της χορήγησε το υπ'αριθ. 8/2005 κληρονομητήριο.

10. Στις 26 Μαΐου 2006, τα αδέλφια του Α.Ο. κατέθεσαν ενώπιον του πρωτοδικείου Ξάνθης αίτηση ακύρωσης του υπ'αριθ. 8/2005 κληρονομητηρίου για τον λόγο ότι αυτό ήταν «ανακριβές». Κατά τους αιτούντες, το εφαρμοστέο επί της κληρονομίας δίκαιο ήταν το μουσουλμανικό (η σαρία) και όχι οι συναφείς διατάξεις του κληρονομικού δικαίου του ελληνικού αστικού κώδικα. Κατά την αντίδικη πλευρά, η προσφεύγουσα, έχοντας γεννηθεί εκτός γάμου, δεν είχε δικαίωμα στην κληρονομία διότι το ιερό μουσουλμανικό δίκαιο εξαιρεί τα εκτός γάμου τέκνα από οποιοδήποτε κληρονομικό δικαίωμα, ακόμη κι αν έχει αποδειχθεί νομίμως η γονική σχέση.

11. Στις 29 Ιουνίου 2007, το πρωτοδικείο Ξάνθης απέρριψε την αίτηση των αδελφών του θανόντος. Έκρινε ότι οι αιτούντες, παρόλο που είχαν συμμετάσχει στη δίκη τη σχετική με την αναγνώριση της πατρότητας ενώπιον του ειρηνοδικείου του Wiesbaden στη Γερμανία, δεν είχαν προβάλει καμία αντίρρηση κατά της εν λόγω αίτησης αναγνώρισης ούτε είχαν ασκήσει τριτανακοπή κατά της απόφασης αριθ. 434/2004 του πρωτοδικείου Ξάνθης. Συνεπώς, το κληρονομητήριο είχε εκδοθεί νομίμως στη βάση των υποβληθέντων εγγράφων (απόφαση αριθ. 265/2007).

12. Στις 17 Ιουλίου 2007, η αντίδικη πλευρά άσκησε έφεση κατά της απόφασης αριθ. 265/2007. Υποστήριξε ότι το πρωτοδικείο όφειλε να έχει ακυρώσει το κληρονομητήριο διότι το μουσουλμανικό δίκαιο δεν αναγνώριζε κληρονομικό δικαίωμα στην προσφεύγουσα, ως τέκνο γεννηθέντος εκτός γάμου. Η αντίδικη πλευρά προσκόμισε την υπ'αριθ. 6/2006 γνωμοδότηση του μουφτή της Κομοτηνής, σύμφωνα με την οποία το ιερό δίκαιο του Ισλάμ προβλέπει ότι τα εκτός γάμου τέκνα στερούνται του δικαιώματος να κληρονομήσουν τους γονείς τους, ακόμα κι αν έχει αποδειχθεί η ύπαρξη δεσμού συγγένειας μεταξύ των δύο προσώπων.

13. Στις 25 Αυγούστου 2009, το εφετείο Ξάνθης έκανε δεκτή την έφεση της αντίδικης πλευράς, ακύρωσε την απόφαση αριθ. 265/2007 του πρωτοδικείου Ξάνθης και ακύρωσε το κληρονομητήριο που είχε χορηγηθεί στην προσφεύγουσα (απόφαση αριθ. 497/2009). Ειδικότερα, έκρινε ως εξής:

«Εν προκειμένω, οι εκκαλούντες (...) ζητούν την ακύρωση του κληρονομητηρίου που χορηγήθηκε στην εφεσίβλητη. Υποστηρίζουν ότι αυτή δεν έχει κληρονομικό δικαίωμα από τη στιγμή που το ιερό μουσουλμανικό δίκαιο δεν αναγνωρίζει το εν λόγω δικαίωμα για τα εκτός γάμου τέκνα. Σε αυτό το πλαίσιο, το παρόν αίτημα είναι νόμιμο (...). Το πρωτοδικείο, το οποίο απέρριψε το εν λόγω αίτημα, δεχόμενο ότι το αρμόδιο δικαστήριο εξετάζει αν το κληρονομητήριο

είχε χορηγηθεί νομίμως στη βάση του συνημμένου φακέλου και όχι το ιερό μουσουλμανικό δίκαιο, δεν ερμήνευσε ορθά το εφαρμοστέο δίκαιο.

(...)

Το κρίσιμο ζήτημα της κληρονομικής διαδοχής του θανόντος, Έλληνα πολίτη μουσουλμανικού θρησκευματος, συμπεριλαμβανομένων των συνθηκών απόκτησης του κληρονομικού δικαιώματος, ζήτημα το οποίο δεν μπορεί να εξεταστεί στην παρούσα διαδικασία, καθιστά ανακριβές και αμφίβολο το κληρονομικό δικαίωμα της εφεσίβλητης. Οι εκκαλούντες έχουν έννομο συμφέρον να ανατρέψουν το μαχητό τεκμήριο που απορρέει από το κληρονομητήριο σύμφωνα με το οποίο η εφεσίβλητη έχει κληρονομικό δικαίωμα. Ενόψει των ανωτέρω, το δικαστήριο πρέπει να κάνει δεκτή την παρούσα έφεση και να κρίνει άκυρο το επίδικο κληρονομητήριο (...).

14. Η απόφαση αριθ. 497/2009 θεωρήθηκε στις 6 Νοεμβρίου 2009.

ΑΙΤΙΑΣΗ

15. Επικαλούμενη τα άρθρα 8 της Σύμβασης και 1 του Πρώτου Πρωτοκόλλου σε συνδυασμό με το άρθρο 14 της Σύμβασης, η προσφεύγουσα παραπονείται ότι η απόφαση αριθ. 497/2009 του εφετείου Ξάνθης ακύρωσε το υπ'αριθ. 8/2005 κληρονομητήριο δεχόμενη ότι το ιερό μουσουλμανικό δίκαιο δεν αναγνωρίζει κληρονομικό δικαίωμα στα εκτός γάμου τέκνα.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ

16. Η αιτίαση της προσφεύγουσας κοινοποιήθηκε στην Κυβέρνηση, στις 10 Φεβρουαρίου 2011, η οποία διαβίβασε, στις 6 Ιουνίου 2011, τις παρατηρήσεις της επί του παραδεκτού και του βασίμου της αιτίασης αυτής. Οι εν λόγω παρατηρήσεις διαβιβάστηκαν στην προσφεύγουσα η οποία κλήθηκε, στις 9 Ιουνίου 2011, να υποβάλει τις δικές της. Στις 8 Αυγούστου 2011, η προσφεύγουσα διαβίβασε στο Δικαστήριο τις παρατηρήσεις της επί του παραδεκτού και του βασίμου της προσφυγής. Με επιστολή της 18^{ης} Αυγούστου 2011, ο γραμματέας του Τμήματος υπέδειξε στον εκπρόσωπο της προσφεύγουσας ότι το Δικαστήριο βρισκόταν πάντοτε εν αναμονή του έντυπου εξουσιοδότησης της πελάτιδός του. Επισυνάπτοντας στην επιστολή αυτή ένα νέο έντυπο εξουσιοδότησης, κάλεσε τον εκπρόσωπο της προσφεύγουσας να το επιστρέψει δεόντως συμπληρωμένο και υπογεγραμμένο το αργότερο έως τις 15 Σεπτεμβρίου 2011.

17. Με νέα επιστολή την οποία απέστειλε προς τον εκπρόσωπο της προσφεύγουσας στις 11 Μαΐου 2012, ο αναπληρωτής γραμματέας του Τμήματος διαπίστωσε ότι η προθεσμία που του είχε τεθεί για να επιστρέψει στο Δικαστήριο το έντυπο της πελάτιδός του είχε λήξει από τις 15 Σεπτεμβρίου 2011 και ότι δεν είχε ζητηθεί καμία παράταση αυτής της προθεσμίας. Επισυνάπτοντας νέο έντυπο εξουσιοδότησης σε αυτή την επιστολή, η Γραμματεία κάλεσε τον εκπρόσωπο της προσφεύγουσας να το επιστρέψει στο Δικαστήριο δεόντως συμπληρωμένο και υπογεγραμμένο από τον ίδιο και την πελάτιδά του πριν τις 21 Μαΐου 2012. Αντίγραφο αυτής της επιστολής εστάλη και στην προσφεύγουσα.

18. Ούτε ο εκπρόσωπος ούτε η προσφεύγουσα έδωσαν συνέχεια σε αυτή την επιστολή.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

19. Τα άρθρα 36 και 45 του Κανονισμού του Δικαστηρίου έχουν ως εξής:

Άρθρο 36

(Εκπροσώπηση των προσφευγόντων)

«1. Τα φυσικά πρόσωπα, οι μη κυβερνητικές οργανώσεις και οι ομάδες ατόμων κατά το άρθρο 34 της Σύμβασης μπορούν αρχικά να υποβάλουν προσφυγή είτε αυτοπροσώπως είτε μέσω εκπροσώπου.

(...)

4. α) Ο εκπρόσωπος που ενεργεί για λογαριασμό του προσφεύγοντος δυνάμει των παραγράφων 2 και 3 του παρόντος άρθρου πρέπει να είναι ένας σύμβουλος εξουσιοδοτημένος να ασκεί το επάγγελμα εντός οποιουδήποτε εκ των Συμβαλλομένων Μερών και να κατοικεί στην επικράτεια ενός εξ αυτών, ή άλλο πρόσωπο εγκεκριμένο από τον πρόεδρο του τμήματος.

(...))»

Άρθρο 45

(Υπογραφές)

«1. Κάθε προσφυγή που υποβάλλεται σύμφωνα με τα άρθρα 33 ή 34 της Σύμβασης θα πρέπει να κατατίθεται γραπτώς και να υπογράφεται από τον προσφεύγοντα ή τον εκπρόσωπό του.

2. Όταν η προσφυγή υποβάλλεται από μη κυβερνητική οργάνωση ή από ομάδα ατόμων θα πρέπει να υπογράφεται από τα πρόσωπα εκείνα που εκπροσωπούν νομίμως την οργάνωση ή την ομάδα ατόμων. Ανήκει στην δικαιοδοσία του αρμόδιου τμήματος ή της επιτροπής να αποφασίσει περί του αν τα πρόσωπα που έχουν υπογράψει μία αίτηση είναι ικανά να πράξουν τούτο.

3. Όταν ένας προσφεύγων εκπροσωπείται σύμφωνα με το άρθρο 36 του παρόντος κανονισμού ο εκπρόσωπος θα πρέπει να προσκομίσει σχετικό πληρεξούσιο ή γραπτή εξουσιοδότηση.»

20. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι εφόσον ο προσφεύγων επιλέγει να υποβάλει την προσφυγή του, δυνάμει του άρθρου 36 του κανονισμού του Δικαστηρίου, μέσω εκπροσώπου, είναι αναγκαίο, σύμφωνα με το άρθρο 45 § 3 του κανονισμού, να προσκομίσει ο εκπρόσωπός του πληρεξούσιο ή γραπτή εξουσιοδότηση. Πράγματι, το Δικαστήριο θεωρεί ουσιώδες να μπορεί ένας εκπρόσωπος να αποδείξει ότι έλαβε συγκεκριμένες και ρητές οδηγίες εκ μέρους του εικαζόμενου θύματος υπό την έννοια του άρθρου 34 της Σύμβασης (*Post κατά Ολλανδίας* (déc.), αριθ. 21727/08, 20 Ιανουαρίου 2009).

21. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο σημειώνει ότι η προσφεύγουσα προσέφυγε αυτοπροσώπως ενώπιόν του, αλλά μέσω του δικηγόρου κυρίου Γ. Κτιστάκη. Δύο φορές, ήτοι με τις επιστολές της με ημερομηνία 18 Αυγούστου 2011 και 11 Μαΐου 2012, η Γραμματεία κάλεσε ανεπιτυχώς τον εκπρόσωπο της προσφεύγουσας να επιστρέψει στο Δικαστήριο το έντυπο εξουσιοδότησης της πελάτιδός του δεόντως συμπληρωμένο και υπογεγραμμένο. Επιπλέον, αντίγραφο της επιστολής της 11^{ης} Μαΐου 2012 εστάλη και στην προσφεύγουσα η οποία ομοίως δεν έδωσε συνέχεια.

22. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο φάκελος της υπόθεσης δεν περιέχει έως σήμερα κανένα έγγραφο από το οποίο να προκύπτει η πρόθεση της κυρίας Cigdem να υποβάλει την παρούσα προσφυγή στο Δικαστήριο μέσω του κυρίου Κτιστάκη. Επιπλέον, από τον φάκελο δεν προκύπτει ότι η κυρία Cigdem αδυνατούσε να τηρήσει αυτήν την απλή αλλά μείζονος σημασίας δικονομική απαίτηση υποβολής μίας προσφυγής νομίμως συμπληρωμένης και συνοδευόμενης από εξουσιοδότηση εκπροσώπησης (βλέπε προαναφερόμενη απόφαση *Post*). Ως εκ τούτου, οι αιτιάσεις της

ενδιαφερόμενης πρέπει να απορριφθούν λόγω έλλειψης της ιδιότητας του προσφεύγοντος, υπό την έννοια του άρθρου 34 της Σύμβασης (βλέπε, προς την ίδια κατεύθυνση, προαναφερόμενη απόφαση *Post, Tanchev και λοιποί κατά Βουλγαρίας* (déc.), αριθ. 17366/04, 2 Ιουνίου 2009, *Kavaklıoğlu και λοιποί κατά Τουρκίας* (déc.), αριθ. 15397/02, §§ 48-50, 5 Ιανουαρίου 2010 και *Rapă και λοιποί κατά Ρουμανίας* (déc.), αριθ. 3240/03, §§ 73 και 74, 15 Νοεμβρίου 2011).

23. Συνεπώς, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η προσφυγή είναι ασύμβατη *ratione personae* προς τις διατάξεις της Σύμβασης υπό την έννοια του άρθρου 35 § 3(α) και πρέπει να απορριφθεί κατ'εφαρμογή του άρθρου 35 § 4.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο, ομόφωνα,
Κηρύσσει απαράδεκτη την προσφυγή.

(υπογραφή)
Søren Nielsen
Γραμματέας

(υπογραφή)
Nina Vajić
Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση του συνημμένου
εγγράφου από τα γαλλικά.
Αθήνα, 19 Ιουλίου 2012.

Ο μεταφραστής

Αλέξανδρος Πετρουτσόπουλος